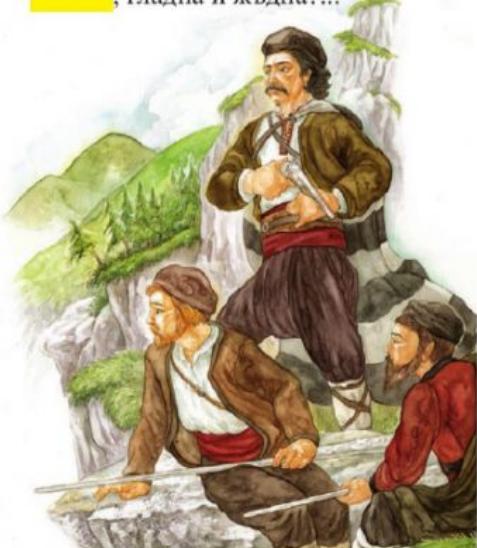

1. Попълнете празните места в текста:

I
 Кой не знай   войвода,
 кой не е слушал за него?
  ли изедник,
 или турските ?
  ли по планината,
 или пък   сюрмаси!
 Водил бе Чавдар
 тъкмо до   години
 и   беше хайдутин
 за чорбаджии и ;
 ала за   сюрмаси
  бе Чавдар войвода!
 Затуй му   песента
 на Странджа баир ,
 на Ирин- тревата;
  им кавал приглаша
 от Цариграда до
 и с   ми глас жътварка
 от Бяло   до Дунав –
 по румелийски ...
  бе Чавдар войвода –
 един на баща и ,
 един на   дружина;
  майка остави,
 глупав от татка ,
 без , Чавдар, без братец,
 ни нийде някой   –
 един сал   изедник
 и   дружина!...
 Хлапак ,
  го даде майка му,
 по чужди врата да ,
 на чужд   да се научи;
 но   Чавдар, що стоя –
 стоял ми й от ден до !
 И   да ми спечели?
 Голям   на майка –
 тез тежки думи :
 „Що ме си, майко,
 на чуждо село :
 овци и кози да ,
 да ми се   хората
 и да ми думат в :
 да имам   войвода
 над   дружина,
 три   да е наплашил,
 да   Стара планина,
 а аз при   да седя –

при тоз сюрмашки !
  му да бавя;
 час по час да ме ,
 че съм се и аз ,
 че   няма да стана,
 а ще да   в тъмница
 и ще ми капнат
 на Кара   на кола!...
  бил човек вуйка ми!
 Проклет е, майко – ти,
 не ща при него да ,
 копилето му да
 и   да му завръщам.
 Яли ги свраки и !
 При татка   да ида,
 при татка в   планина;
  ми да ме научи
 на к'вто иска .“
 Зави се майка,   –
  ѝ падна на сърце;
 гледа си в   Чавдара,
 във очи черни, ,
  му глава къдрава
 и ръда , та плаче.
 Чавдар я плахо ,
 и с   и той на очи,
 майка си   попита:
 „Кажи ми, , що плачеш?
 Да не са татка ,
 хванали или ,
 та ти си, мале,
 , гладна и жъдна?...“

Прегърна [ ] Чавдара,
 в очи го черни [ ],
 [ ], та му продума:
 „За тебе [ ], Чавдаре,
 за тебе, [ ] хубаво,
 [ ] още шарено:
 ти ми си, [ ], едничък,
 едничък още [ ],
 а лоши думи [ ]; –
 как ще те майка [ ]
 да [ ], синко, с татка си,
 [ ] като ще станеш!
 Татко ти й [ ] доходял,
 за тебе, синко, да [ ] –
 много ме й [ ] и хокал
 що съм те, синко, [ ] –
 при [ ] ти, а не при него –
 да види и той, че [ ]
 хубаво [ ] юначе;
 далеч ли да го [ ],
 на [ ] да се изучи,
 или хайдутин [ ],
 по [ ] да ходи.
 Триста й заръци [ ]
 в [ ] да те проводя
 на хайдушкото [ ]...
 Ще [ ], синко Чавдаре,
 едничко [ ] на майка!
 Ще идеш [ ] при него;
 ала те [ ] заклинам,
 ако ти й [ ] майка ти,
 да [ ], синко, да искаш
 с дружина да те не [ ],
 а да те [ ] проводи,

на книга да се [ ] –
 майци си [ ] да пишеш,
 кога на [ ] отидеш...“

[ ] ми Чавдар от радост,
 че при татка си ще [ ],
 [ ] хайдути да види
 на [ ] събище;
 а майка [ ], жалостна,
 дете си мило [ ]
 и... пак [ ], заплака!...

РЕЧНИК

приглаша – приглася
 сам – само
 деветмина – деветима, девет души
 армаган – подарък
 аратин – ратай, слуга
 толко змина дружина – толкова душа
 дружина
 каза, кааза – околия
 копиле, копеле – обидно название за дете
 красти – презрително, ругателно назование за добитък

къвто – какъвто
 ръга – ригае
 хортуваш – говориш
 ягна – ядосана
 доходя – идвал
 хокал – карал се
 заръци, заръки – поръчение, поръчка
 да се направи нещо
 аурбет – работа в чужбина за печалба
 или препитание
 ягна – ядосана

Свържете думите с техните значения.

деветмина

народни закрилници

сборове

„сюрмашки изедник“

вуйчото

девет

хайдути

селски празници

вехти

стари

Защо поетът иска да запее за Чавдар войвода?

- Защото го познава.
- За да го прослави сред народа.
- За да напише народна песен.

Как е наречен Чавдар в стихотворението?

- войвода на дружина, юначен мъж
- вехта войвода, страшен хайдутин
- младо юначе, силен хайдутин

Къде са юнаците според поета?

- по сборове и по седенки
- в хладни механи
- по планините

От кого се възхища поетът?

- От българка майка юнашка и от хайдутите.
- От българските деца.
- От момците и от момите.

За кого Чавдар войвода е „страшен хайдутин“ в стихотворението „Хайдути“?

- „за чорбаджии и турци“
- „за клети сюрмаси“
- нито едно от посочените
- за момите и момците в селото

Чавдар не иска да стои при вуйчо си, защото

- той го кара да работи.
- вече е голям.
- той е „сюрмашки изедник“.
- не обича да пасе овце.

Майката на Чавдар иска той

- да пасе овцете
- да си стои въкъщи
- на книга да се изучи
- да стане хайдутин

Стихотворението „Хайдути“ прилича на:

- народна песен
- нито едно от посочените
- историческо съчинение
- спомен

Как се казва бащата на Чавдар войвода?

- Стоил войвода
- Стоян войвода
- Петко Страшника
- нито едно от посочените

В коя планина е хайдушката дружина според стихотворението?

- Пирин
- Странджа

- Стара планина
- Рила

От колко души е хайдушката дружина на бащата на Чавдар според стихотворението?

- девет
- десет

- пет
- не е казано

Кой от текстовете показва, че хайдутите са народни закрилници?

- Стотици песни разказват за делата на хайдутите и предават на следващите български поколения спомена за техните подвиги.
- Хайдушката дружина е малка бойна единица, която относително лесно се снабдява с припаси, може бързо да маневрира и още по-бързо да се разпръсне.
- Между тях е имало и храбри жени като Янка войвода и Сирма войвода.